

Provtagning, kapillär, bloduppsamling, bilaga 2 provtagningensmängder

Innehåll

Provtagning, kapillär, bloduppsamling, bilaga 2 provtagningensmängder	1
Indikation/medicinsk betydelse	1
Dessa analyser utförs på Klinisk kemi och farmakologi:	2
Dessa analyser utförs på Klinisk immunologi, allergi och autoimmunitet:	8
Dessa analyser utförs på Blodcentralen:.....	8
Dessa analyser utförs på Klinisk mikrobiologi:	9
Antikroppspåvisning – virus+parasit.....	9
Antikroppspåvisning - virus	9
Nukleinsyrapåvisning (PCR-analyser).....	10
Antigenpåvisning - svamp	10
Dokumenthistorik.....	10

Indikation/medicinsk betydelse

Venös provtagning är alltid att föredra men i vissa fall måste kapillära prover användas. Håll i minnet att kapillärprovtagningstekniken innebär risk för mer osäkra resultat.

Maskinella analysmetoder är att föredra. De automatiserade metoderna har för de flesta analyser en mindre åtgång av provmaterial.

Vid manuella tekniker blir resultaten osäkra, bland annat pga större variation vid spädningar och risk för intorkning vid hantering av provet.

Hematologiska metoder med maskinell teknik är kvalitetsmässigt helt överlägsna de manuella, provet måste även ha en viss minsta volym för att säkerställa ett korrekt svar.

Detta dokument anger minsta möjliga volym av helblod vid kapillärprovtagning för vanliga analyser och analyskombinationer.

Man är alltid välkommen att kontakta oss på lab för rådgivning (provmängd, rörtyp etc.) och i mån av tid hjälp med provtagning.

Dessa analyser utförs på Klinisk kemi och farmakologi:

Lila propp, tillsats EDTA	Mängd helblod	"Bra att veta"
<u>Hematologi:</u> - Blodstatus: (= Hb, ERC, EVF, MCV, MCH, LKC, TRC) - Neut - B-Celler -(B)Erc-Ret	250 µL	Analys utförs på helblod. Det är viktigt att tidigt börja "knacka" på röret, detta för att tillsatsen i röret skall blandas med blodet. Därmed förhindras att koagel bildas. Instrumentet analyserar samtliga analyser, därför behövs alltid samma volym. Manuell räkning utförs endast när instrumentet ger larm.
Micro-SR	250 µL	Analys utförs på helblod. Pytsas manuellt på lab. Utförs endast på barn <6 år, pga analysens osäkerhet.
Ammoniumjon	500 µL	Analys utförs på plasma. Röret ska vara fyllt till 500-strecket. Ska placeras i isbad direkt efter provtagning. Analys utförs på plasma.
Koagulation	Mängd helblod	"Bra att veta"
B-PK (kapillärt)	200 µL (100 µL /rör)	Pytsning utförs, på vårdenhet eller lab, av laboratoriepersonal. Vårdenhetens personal kan ev. utföra "sticket". På prematurer accepteras 1 rör.

Mintgrön propp, med gel, tillsats Li-Hep	Mängd helblod	"Bra att veta"
Allmänkemi:		Analys utförs på plasma.
Enstaka analyser	200 µL	Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.
Upp till 7 analyser	400 µL	
Mer än 7 analyser	600 µL	Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Mintgrön propp, med gel, tillsats Li-Hep	Mängd helblod	"Bra att veta"
Proteinprofil	500 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på plasma. Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
Enstaka immunglobuliner (IgA, IgG, IgM), eller akutfasproteiner (Ceruloplasmin, Haptoglobin, Orosomukoid, Antitrypsin)	200 µL	Analys utförs på plasma. Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Grön propp, utan gel, tillsats Li-heparin	Mängd helblod	"Bra att veta"
Aminosyror	700 µL	<p>Analyseras ej på jourtid. Prov som skickas. Analys utförs på plasma. Patienten skall vara fastande. Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.</p> <p>Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.</p>
Karnitin, Acylkarnitin (samma volym oavsett om det är en eller båda analyserna)	1000 µL	<p>Analyseras ej på jourtid. Prov som skickas. Analys utförs på plasma. Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.</p> <p>Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.</p>

Grå propp, tillsats Flourid	Mängd helblod	"Bra att veta"
Laktat	250 µL	<p>Analys utförs på plasma.</p> <p>Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.</p> <p>Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.</p>

Guldgul propp, med gel, ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Osmolalitet	300 µL	Analys utförs på serum. Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
Guldgul propp, med gel, ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
aTPO + TRAK + anti-Tg och Tg (tyreoglobulin)	400 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på serum. Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
<u>Andra hormoner:</u> FSH + LH + Östradiol + Prolaktin + Kortisol + SHBG + Testosteron	400 µL	
C-peptid + Insulin	300 µL	
AMH	200 µL	
<u>Tumörmarkör:</u> α-fetoprotein	200 µL	

Guldgul propp, med gel, ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Vitamin D, 25-OH + IGF1	300 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på serum. Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
17OH (17-α-Hydroxiprogesteron)	150 µL	
Proinsulin	200 µL	

Lila propp, tillsats (EDTA)	Mängd helblod	"Bra att veta"
Diabetes: HbA1c	150 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på helblod. Det är viktigt att tidigt börja "knacka" på röret, detta för att tillsatsen i röret skall blandas med blodet. Därmed förhindras att koagel bildas.

Lila propp, tillsats (EDTA)	Mängd helblod	"Bra att veta"
ACTH	500 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på plasma. Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Röd propp, utan gel ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Läkemedel: Digoxin, Fenobarbital, Fenytoin, Karbamazepin, Klozapin, Valproat, Lamotrigin, Levetiracetam, Litium, Metotrexat	200 µL	Analys utförs på serum. Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
Antibiotikakonzentration: Gentamycin (Garamycin), Vancomycin, Tobramycin, Amikacin	200 µL	

Röd propp, utan gel ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Zink	200 µL	<p>Analys utförs på serum.</p> <p>Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.</p> <p>Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller.</p> <p>Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet.</p> <p>Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.</p>

Lila propp, tillsats EDTA	Mängd helblod	"Bra att veta"
<p><u>Immunosuppressiva:</u></p> <p>Mykofenolsyra</p>	200 µL	<p>Analys utförs på plasma.</p> <p>Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.</p> <p>Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller.</p> <p>Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet</p> <p>Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.</p>
Takrolimus	400 µL	Analys utförs på helblod.
Everolimus	400 µL	Det är viktigt att tidigt börja "knacka" på röret, detta för att tillsatsen i röret skall blandas med blodet. Därmed förhindras att koagel bildas.
Ciklosporin	400 µL	

Dessa analyser utförs på Klinisk immunologi, allergi och autoimmunitet:

Proverna skickas till Klinisk kemi och farmakologi för omhändertagande

Guldgul propp, med gel, ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
<u>Autoimmunitet:</u> ANA	1000 µL	Analyseras ej på jourtid. Analys utförs på serum. Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.
RF-nef	500 µL	Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller.
Allergi: Phadiatop, IgE	500 µL	Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet
Celiaki: Transglutaminas/Gliadin	700 µL	Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Dessa analyser utförs på Blodcentralen:

Proverna skickas direkt till Blodcentralen.

Lila propp, tillsats EDTA	Mängd helblod	"Bra att veta"
Blodgruppering, (ABO och RhD, antikroppsscreening)*	100 µL	Analys utförs på helblod. *Antikroppsscreening kan ej utföras.
BAS-test (Blodgruppskontroll och antikroppsscreening)	300 µL	
DAT (Direkt antiglobulintest)	100 µL	

Dessa analyser utförs på Klinisk mikrobiologi:

Antikroppspåvisning - bakterier

Röd propp, utan gel ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Syfilis, screening + verifiering	800 µL	Analys utförs på serum
Övrig bakterieserologi, enstaka analyser	500 µL	Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Antikroppspåvisning

Röd propp, utan gel, ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Virus och parasit		
TORCH (= <u>T</u> oxoplasmos, <u>R</u> ubella, <u>C</u> MV, <u>H</u> erpes simplex, <u>P</u> arvo B19)	Minst 1000 µL	Analys utförs på serum
Virus		Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb.
Upp till 5 analyser	1000 µL	
HIV-serologi	500 µL	Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller.
Hepatitanalyser, enstaka analyser	300 µL	
Övrig virusserologi, enstaka analyser	300 µL	Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Nukleinsyrapåvisning (PCR-analyser)

Lila propp, tillsats EDTA	Mängd helblod	"Bra att veta"
HIV-RNA PCR HCV PCR	3000 µL 3000 µL	Analys utförs på plasma Den mängd plasma som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.
Candida (jästsvamp)	Minst 600 µL	Analys utförs på helblod. Detta är ett skickeprov som KMB vidarebefordrar till externt lab.

Antigenpåvisning - svamp

Röd propp, utan gel ingen tillsats	Mängd helblod	"Bra att veta"
Cryptococcus neoformans	500 µL	Analys utförs på serum Den mängd serum som blir kvar efter centrifugering av provröret är beroende av patientens Hb. Är Hb <140 g/L är det den skrivna mängden som gäller. Är Hb 140-190 g/L bör blodmängden ökas så att det motsvarar nivån på Hb-värdet. Är Hb > 190 g/L ska man räkna med dubbel mängd.

Dokumenthistorik

Korrigerat volym på osmolalitet. 231207 Elvisa Hodzic

Författare

Skriv här.

Datum